

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

11 april 2008

ALGEMENE BELEIDSNOTA

van de staatssecretaris voor
Armoedebestrijding, toegevoegd aan de
minister van Maatschappelijke Integratie,
Pensioenen en Grote Steden

INHOUD

1. Situering	3
2. Kader	4
3. Een ambitieus federaal plan	5
4. Strategisch rapport	6
5. Europese ontmoeting	7

Voorgaande documenten:

Doc 52 **0995/ (2007/2008):**
001 tot 008 Algemene beleidsnota's.

(*) Overeenkomstig artikel 111 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft de minister van Volksgezondheid zijn beleidsnota overgezonden.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

11 avril 2008

NOTE DE POLITIQUE GÉNÉRALE

du secrétaire d'Etat à la Lutte
contre la Pauvreté, adjoint à
la ministre de l'Intégration sociale,
des Pensions et des Grandes Villes

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Cadre	4
3. Un plan fédéral ambitieux	5
4. Rapport stratégique	6
5. Rencontre européenne	7

Documents précédents:

Doc 52 **0995/ (2007/2008):**
001 à 008: Notes de politique générale.

(*) Conformément à l'article 111 du Règlement de la Chambre des représentants, le ministre de la Santé a transmis sa note de politique générale.

cdH	:	centre démocrate Humaniste	
CD&V-N-VA	:	Christen-Democratisch en Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie	
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen	
FN	:	Front National	
LDD	:	Lijst Dedecker	
MR	:	Mouvement Réformateur	
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten	
PS	:	Parti Socialiste	
sp.a - spirit	:	Socialistische partij anders - sociaal, progressief, internationaal, regionalistisch, integraal-democratisch, toekomstgericht.	
VB	:	Vlaams Belang	

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 52 0000/000 :	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 52 0000/000 :	Document parlementaire de la 52 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV :	Beknopt Verslag (blauwe kaft)	CRABV :	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)	CRIV :	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN :	Plenum	PLEN :	Séance plénière
COM :	Commissievergadering	COM :	Réunion de commission
MOT :	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT :	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/ 549 81 60	Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be	www.laChambre.be
e-mail : publicaties@deKamer.be	e-mail : publications@laChambre.be

Situering

Zelfs in een land zoals België, dat we nochtans als een rijk land mogen beschouwen, leeft een grote groep burgers met een armoederisico.

Volgens de laatste cijfers 'Statistieken van de Europese Unie over het inkomen en de levensomstandigheden' – EU-SILC kende in 2006 14,7% van de bevolking (ongeveer 1 persoon op 7) een verhoogd armoederisico. In absolute cijfers komt dit neer op ongeveer 1.500.000 personen. Deze berekening is gebaseerd op de grens van 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen. Concreet betekent dit dat 14,7% van de bevolking niet beschikt over een inkomen van 10.316 € per jaar of 859 € per maand voor een alleenstaande en 21.665 € per jaar of 1.805 € per maand voor een gezin bestaande uit twee volwassenen en twee kinderen.

Het armoederisicopercentage in België (14,7%) ligt iets lager dan het Europese gemiddelde (16%). Sinds 2004 (begin van de EU-SILC-enquête) blijft het armoederisicopercentage voor heel België constant. Toch blijft ook het absolute cijfer hoog.

Het armoederisico is hoger bij vrouwen (15,6%) dan bij mannen (13,7%).

Ook de leeftijd speelt een rol: het gemiddelde armoederisico is hoger bij bejaarden (65+); het bedraagt 23,2%. Dit is een sterke stijging in vergelijking met 2005 (20,6%). België scoort daarmee slechter dan het gemiddelde van de 25 lidstaten van de Europese Unie (19%).

Een bemoedigend teken, daarentegen, is dat armoede bij kinderen (14,8%) en jongeren (16,5%) gedaald is tegenover 2005. Dit cijfer bedroeg toen 18,6% voor jongeren van 0 tot 15 jaar en 17,3% voor jongeren van 16 tot 24 jaar.

Niet geheel onverwacht blijkt een job eveneens een belangrijke bescherming tegen armoede te zijn, ongeacht de regio waarin men woont. Het armoederisico van «werkenden» (4,2%) is veel lager dan dat van niet-werkenden (24,3%): werklozen (31,2%), andere niet-actieven (25,4%) en gepensioneerden (20,3%). Dit toont echter ook aan dat het feit een baan te hebben, geen volledige bescherming biedt tegen het armoederisico. Hier wordt de aandacht gevestigd op het probleem van de «working poor»: zij vertegenwoordigen 4,2% van de «werkenden».

Wat het gezinstype betreft, stellen we vast dat alleenstaanden (23,7%) (vooral alleenstaande vrouwen)

Situation

Même dans un pays comme la Belgique, que nous pouvons pourtant qualifier de pays riche, un groupe important de citoyens vit dans un risque de pauvreté.

D'après les derniers chiffres 'Statistiques de l'Union européenne sur le revenu et les conditions de vie' - EU-SILC, en 2006, 14,7% de la population (presque 1 personne sur 7) connaissaient un risque accru de pauvreté. En chiffres absolus, cela équivaut à près d'1.500.000 personnes. Ce calcul est basé sur le seuil de 60% du revenu national médian équivalent. Concrètement, cela signifie que 14,7% de la population ne dispose pas d'un revenu de 10.316 € par an ou 859 € par mois pour un isolé et de 21.665 € par an ou 1.805 € par mois pour un ménage composé de deux adultes et deux enfants.

Le taux de risque de pauvreté en Belgique (14,7%) est légèrement inférieur aux moyennes européennes (16%). Depuis 2004 (début de l'enquête EU-SILC), le taux de pauvreté pour l'ensemble de la Belgique reste constant. Il n'en reste pas moins que le nombre absolu reste important, lui aussi.

Le risque de pauvreté est plus élevé chez les femmes (15,6%) que chez les hommes (13,7%).

L'âge joue aussi un rôle: le risque moyen de pauvreté est plus élevé chez les personnes âgées (65+), il est de 23,2%. Ceci représente une forte hausse par rapport à 2005 (20,6%). La Belgique obtient ainsi un plus mauvais résultat que la moyenne des 25 états membres de l'Union européenne (19%).

Par contre, signe encourageant, la pauvreté chez les enfants (14,8%) et les jeunes (16,5%) a diminué par rapport à 2005. Elle s'élevait alors à 18,6% pour les jeunes âgés de 0 à 15 ans et à 17,3% pour ceux de 16 à 24 ans.

Sans surprise, le fait de détenir un emploi apparaît également comme une protection importante contre la pauvreté, peu importe la région dans laquelle on vit. Le risque de pauvreté des personnes «occupées» (4,2%) est nettement inférieur à celui des personnes sans emploi (24,3%): des chômeurs (31,2%), d'autres personnes inactives (25,4%) et pensionnés (20,3%). Mais, cela montre aussi que le fait d'avoir un emploi ne protège pas complètement contre le risque de pauvreté. La problématique des «working poor» est ici mise en évidence, ils représentent 4,2% des personnes «occupées».

Quant au type de ménage, on constate que les isolés (23,7%) (surtout les femmes seules) et les familles

en éénoudergezinnen (31,7%) in het bijzonder meer geconfronteerd worden met het armoederisico dan gezinnen met meerdere inkomens.

Het armoederisico bij huurders (28,4%) ligt ongeveer driemaal zo hoog als bij eigenaars (10,2%).

Ons Belgisch model van sociale bescherming speelt hier een fundamentele rol. De sociale zekerheid en de maatschappelijke hulp hebben immers een belangrijke beschermende impact. Bij een vergelijking van de reële situatie (waarin sociale transfers plaatsvinden) met een fictieve situatie (waarin geen sociale transfers zouden plaatsvinden) komen we tot de volgende resultaten: in het geval geen uitkeringen zouden worden ontvangen, met uitzondering van de rustpensioenen, zou het inkomen van 26,8% van de bevolking onder de armoedegrens vallen (cf. 14,7% in de reële situatie). En, erger nog, indien de sociale bescherming onbestaande zou zijn en er dus totaal geen uitkeringen zouden worden uitgekeerd (dus ook geen rustpensioenen), zou het armoederisico stijgen naar 41% van de bevolking.

Kader

Ons systeem van sociale bescherming is dus zeer doeltreffend. Het dient te worden veilig gesteld en versterkt om iedereen sociale rechten te waarborgen. De doelstellingen van de regering ter zake, die meer bepaald terug te vinden zijn in de algemene beleidsverklaring van de Minister van Sociale Zaken, zijn gelukkig ambitieus ter zake.

Tegelijkertijd moet men zich er echter van vergewissen dat de maatschappelijke integratie, als laatste beschermende vangnet, voldoende uitgerust is om de armoede te bestrijden.

Dit is niet evident, gezien de veelzijdigheid van het probleem. Er dient tegelijkertijd in de verschillende beleidslijnen op federaal niveau en op de verschillende machtsniveaus te worden opgetreden. Dat impliceert een overlegde, coherente en voluntaristische benadering van de regering. Dat betekent eveneens dat de gefedereerde entiteiten, elk binnen haar bevoegdheden en rekening houdend met de specifieke kenmerken van elke entiteit, verantwoordelijk blijven voor de uitvoering van een beleid inzake sociale insluiting.

Er dient dus, in het belang van de meest kwetsbaren van onze samenleving, een steeds nauwer overleg tussen de verschillende machtsniveaus van ons land te worden overwogen.

monoparentales (31,7%) en particulier sont davantage confrontés au risque de pauvreté que les ménages ayant plusieurs revenus.

Le risque de pauvreté des locataires (28,4%) est environ trois fois supérieur à celui des propriétaires (10,2%).

Notre modèle belge de protection sociale joue, ici, un rôle fondamental. En effet, la sécurité sociale et l'aide sociale ont un effet protecteur important. Si l'on compare la situation réelle (où des transferts sociaux ont lieu) avec une situation fictive (où les transferts sociaux seraient absents), on arrive aux résultats suivants: dans le cas de figure où ne serait perçue aucune allocation, à l'exception des pensions de retraite, le revenu de 26,8% de la population viendrait à se trouver en dessous du seuil de pauvreté (cf. 14,7% dans la situation réelle). Et pire, dans le cas de figure où la protection sociale serait inexistante et où, donc, aucune allocation d'aucune sorte (y compris pensions de retraite) ne serait versée, le risque de pauvreté grimperait à 41% de la population.

Cadre

Notre système de protection sociale est donc très performant. Il faut le préserver et le renforcer afin de garantir à chacun des droits sociaux. Les objectifs du Gouvernement en la matière, qui se retrouvent notamment dans la déclaration de politique générale de la Ministre des Affaires sociales sont heureusement ambitieux en la matière.

Mais en même temps il faut s'assurer que l'intégration sociale, en tant que dernier filet de protection, soit suffisamment équipé pour lutter contre la pauvreté.

Ceci n'est pas évident vu la multi-dimensionalité du problème. Il faut agir en même temps sur les différentes politiques au niveau fédéral et sur les différents niveaux de pouvoirs. Cela implique une approche concertée, cohérente et volontariste du Gouvernement. Cela implique également que les entités fédérées restent chacune dans ses compétences et, en tenant compte des spécificités de chaque entité, qu'elles soient responsabilisées pour la mise en œuvre d'une politique de l'inclusion sociale.

Il convient dès lors, dans l'intérêt des plus fragiles de notre société, d'envisager une concertation toujours plus étroite entre les différents niveaux de pouvoir de notre pays.

In functie van dit beleid zijn er instrumenten in het kader van een samenwerkingsakkoord: «het samenwerkingsakkoord betreffende de continuïteit van het armoedebeleid», dat dit partnerschap consolideert door het een wettelijk kader te bieden uitgaande van de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten, en door het van een permanent middel te voorzien: het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.

In ditzelfde kader werd er eveneens een interministeriële conferentie geïnstalleerd, als plaats van overleg tussen de politieke verantwoordelijken.

Een ambitieus federaal plan

Aangezien armoede een veelzijdig fenomeen is dat op de verschillende aspecten ervan en op de verschillende bepalende elementen ervan tegelijkertijd zou moeten worden behandeld, dient er ook op federaal niveau een geïntegreerd beleid te worden gevoerd en is een multidimensionele methodologie noodzakelijk.

Het Regeerakkoord bepaalt in dit opzicht: «De regering stelt voor om een ambitieus plan uit te voeren inzake terugdringen van armoede en verhoging van de koopkracht, met voorrang aan de meest kwetsbaren van onze samenleving. Zij zal daartoe jaarlijks een inspanning leveren.»

Dit plan zal worden opgesteld in overleg en samenwerking met alle departementen, elk binnen zijn bevoegdheid, volgens de volgende werkplanning:

- bilateraal overleg met de federale ministers die kunnen bijdragen tot de armoedebestrijding: april – juni;
- voorstelling van het globale plan tijdens de Ministeraad: begin juli;
- voorstelling van het plan voor de Interministeriële Conferentie: juli.

Als basis voor deze methodologie zullen de tweejaarlijkse verslagen van het Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting worden overgenomen, meer bepaald wat betreft de punten die onder het federale niveau vallen. Het tweejaarlijkse verslag van 2005 «Armoede uitbannen. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie» bevat gestructureerde voorstellen rond de sociale rechten. Ze zullen als voorstellen van concrete acties dienen. Het verslag van 2007, dat meer gerichte analyses en voorstellen bevat, zal worden voorgesteld aan de parlementen van de verschillende regeringen.

En fonction de cette politique, des instruments sont mis en œuvre dans le cadre d'un Accord de Coopération: «l'accord de coopération relatif à la continuité de la politique en matière de pauvreté» qui consolide cette démarche de partenariat en lui donnant une base légale émanant de l'Etat fédéral, des Communautés et des Régions et en la dotant d'un outil permanent: le Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale.

Dans ce même cadre, une conférence interministérielle a également été installée, en tant que lieu de concertation entre les responsables politiques.

Un Plan Fédéral ambitieux

La pauvreté étant un phénomène multidimensionnel qui devrait être traité sur ses différents aspects et sur ses différents déterminants en même temps, il convient de mener aussi au niveau Fédéral une politique intégrée et une méthodologie pluridimensionnelle.

L'Accord de gouvernement stipule à cet égard: «Le Gouvernement proposera de mener un plan ambitieux de réduction de la pauvreté et d'augmentation du pouvoir d'achat, visant en priorité les plus vulnérables de notre société. A cet égard, il fera un effort annuel.»

Ce plan sera élaboré en concertation et collaboration avec l'ensemble des départements, chacun dans sa compétence selon le planning de travail suivant:

- concertations bilatérales avec les Ministres fédéraux qui peuvent contribuer à la lutte contre la pauvreté: avril – juin;
- présentation du plan global lors du Conseil de ministres: début juillet;
- présentation du plan devant la Conférence interministérielle: juillet.

Comme bases à cette méthodologie, seront repris les Rapports bisannuels du Service de Lutte contre la Pauvreté, la Précarité et l'Exclusion sociale, notamment en ce qui concerne les points qui relèvent du niveau Fédéral. Le Rapport Bisannuel de 2005 «Abolir la pauvreté - Une contribution au débat et à l'action politique» contient des propositions structurées autour des droits sociaux. Elles serviront de propositions d'actions concrètes. Le Rapport de 2007, qui contient des analyses et propositions plus ciblées, sera présenté aux Parlements des différents gouvernements.

De opvolging van de actie en van de maatregelen is essentieel. Daarom zal in dit plan een monitoringsysteem worden opgenomen dat een opvolging van de resultaten en van de evoluties op het terrein mogelijk zal maken.

In verband met de methode van «dialogue» zullen alle betrokken actoren van het verenigingsleven en van de overheidssector eveneens worden uitgenodigd om mee te werken aan de uitvoering van het plan. Ze zijn actoren van de oprichting ervan geweest; ze zijn uiteraard, en nog meer, actoren van de concretisering ervan.

Strategisch rapport

In september 2008 zal België bij de Europese Commissie het tweede Strategisch Rapport over de Sociale Bescherming en Sociale Insluiting met betrekking tot de periode 2008-2011 moeten indienen. Het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting 2008-2011 is één van de onderdelen ervan. Dit NAP Insluiting zal meer bepaald een analyse van de tendensen en van de uitdagingen inzake armoede en sociale uitsluiting in België moeten voorstellen, evenals de acties en maatregelen die door de federale regering en de gefedereerde entiteiten voor de periode 2008-2011 worden gepland om een beslissende impact te hebben op de uitroeiing van de armoede vóór 2010, overeenkomstig hetgeen werd overeengekomen tijdens de Europese Raad van Lissabon in 2000.

Sinds half 2005 wordt de voorbereiding georganiseerd binnen de werkgroep «Acties» van het NAP Insluiting, die een bevoorrechte plaats van thematische analyse en van reflectie is geworden wat betreft de geplande acties en de resultaten ervan en waarin alle gefedereerde entiteiten, alsook de actoren van de sector, zijn vertegenwoordigd. Deze werkgroep biedt de mogelijkheid op nationaal niveau te discussiëren over de overkoepelende thema's, actiedomeinen en maatregelen die een raakvlak van de federale en gefedereerde bevoegdheden zijn. Bovendien is er een «groep indicatoren», die als taak heeft de indicatoren te interpreteren en de mogelijkheden te onderzoeken er nieuwe uit te ontwikkelen naar aanleiding van de thematische discussies. De resultaten van deze analyses, reflecties en discussies vormen een eerste basis voor de opstelling van het nieuwe actieplan.

Het uitgangspunt voor dit NAP Insluiting is het vorige plan met 3 prioriteiten:

- een correcte en betaalbare woning voor iedereen;
- activering en diversiteit: meer mensen uit risicogroepen aan het werk;

Le suivi de l'action et des mesures est essentiel. Aussi, dans ce plan sera repris un système de monitoring qui permettra un suivi des résultats et des évolutions sur le terrain.

En lien avec la méthode de «dialogue» tous les acteurs concernés, associatifs et publiques, seront également invités à participer à la mise en oeuvre du plan. Ils ont été acteurs de sa constitution, ils sont évidemment, et plus encore, acteurs de sa concrétisation.

Rapport stratégique

En septembre 2008, la Belgique devra remettre à la Commission européenne le deuxième Rapport Stratégique Protection sociale et Inclusion sociale, portant sur la période 2008-2011. Le Plan d'Action National Inclusion 2008-2011 en est une des composantes. Ce PAN Inclusion devra notamment présenter une analyse des tendances et des défis en matière de pauvreté et d'exclusion sociale en Belgique, ainsi que les actions et mesures prévues pour la période 2008-2011 par le gouvernement fédéral et les entités fédérées pour avoir un impact décisif sur l'éradication de la pauvreté avant 2010, conformément à ce qui a été convenu lors du Conseil Européen de Lisbonne en 2000.

Depuis mi-2005, la préparation s'organise au sein du groupe de travail «Actions» du PAN Inclusion qui est devenu un espace privilégié d'analyse thématique et de réflexion quant aux actions planifiées et à leurs résultats et dans lequel toutes les entités fédérées sont représentées de même que les acteurs du secteur. Ce groupe de travail permet de discuter au niveau national des thèmes transversaux, domaines d'actions et mesures qui se situent à la croisée des compétences fédérales et fédérées. En plus, il y a un «groupe indicateurs», qui a pour mission d'interpréter les indicateurs et d'étudier les possibilités d'en développer de nouveaux suite aux discussions thématiques. Les résultats de ces analyses, réflexions et discussions constituent une première base pour l'élaboration du nouveau plan d'Action.

La base de départ pour ce PAN Inclusion est le plan précédent contenant 3 priorités:

- un logement correct et abordable pour chacun;
- activation et diversité: davantage de travailleurs parmi les groupes à risque;

– kinderarmoede: de cirkel van de armoede doorbreken.

Elk van deze prioriteiten gaat gepaard met richtcijfers («targets») om de evolutie te sturen. Het nieuw NAP Insluiting zal rekening houden met de geboekte vooruitgang wat deze prioriteiten en de vooropgestelde cijfers betreft.

Tot slot, het federaal plan zal de basis vormen voor de bijdrage van het federale niveau in de voorbereiding van het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting. Dit laatste zal dienen voor de bijdrage voor het hoofdstuk van het luik armoedebestrijding in het Strategisch Rapport Sociale Bescherming en Sociale Inclusie 2008-2011 dat de EU aan de lidstaten vraagt.

Europese ontmoeting

Op initiatief van België heeft in 2001 een eerste Europese ontmoeting van mensen die in armoede leven, plaatsgehad. Sindsdien hebben andere voorzitterschappen dit initiatief voortgezet: Griekenland, Ierland, Luxemburg, Duitsland, Oostenrijk en, in 2008, Slovenië. Het Sloveense voorzitterschap organiseert de Europese ontmoeting op 16 en 17 mei 2008.

België heeft zich er altijd geheel voor blijven inzetten, evenals de Europese Commissie. Deze ontmoetingen ademen de geest van overleg en dialoog met de meest rechtstreeks betrokken actoren, maar, meer essentieel, ze voeden de maatschappelijke discussie op Europees niveau door de levenservaring van de mensen mee te brengen.

Dankzij een steeds meer uitgewerkte voorbereiding in de lidstaten werpen de gevolgen van deze ontmoetingen steeds meer vruchten af en reiken ze veel verder dan deze twee werkdagen.

De staatssecretaris,

F. LALOUX

De minister,

M. ARENA

– pauvreté infantile: rompre l'engrenage de la pauvreté.

Des objectifs chiffrés («targets») accompagnent chacune de ces priorités afin d'orienter l'évolution. Le nouveau PAN inclusion prendra en compte le progrès réalisé en ce qui concerne ces priorités et les chiffres mis en avant.

Enfin, le plan Fédéral constituera la base de contribution du niveau Fédéral dans la préparation du Plan d'Action National Inclusion sociale. Ce dernier servira à la contribution pour le chapitre du volet lutte contre la pauvreté dans le Rapport stratégique Protection sociale et Inclusion social 2008 – 2011 que l'UE demande aux États-membres.

Rencontre Européenne

En 2001, c'est à l'initiative de la Belgique qu'une première Rencontre Européenne des gens vivant la pauvreté a eu lieu. Depuis, des autres présidences ont continué cette démarche: la Grèce, l'Irlande, le Luxembourg, l'Allemagne, l'Autriche et, en 2008, la Sloveenie. La Présidence slovène l'organise à Bruxelles le 16 et 17 mai 2008.

La Belgique a toujours continué à s'y investir, de même que la Commission Européenne. Ces rencontres reflètent l'esprit de concertation et de dialogue avec les acteurs le plus directement concernés mais, plus fondamentalement, elles alimentent la discussion sociale au niveau Européen tout en apportant le vécu des gens.

Grâce à une préparation de plus en plus élaborée dans les États-membres les effets de ces rencontres portent de plus en plus leurs fruits et rayonnent bien au-delà de ces deux jours de travail.

Le secrétaire d'Etat,

F. LALOUX

La ministre,

M. ARENA